

15.2.2019

Porin kaupungin
perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan
toiminta- ja arviointisuunnitelma

1.8.2019 alkaen

Sisällys:

Johdanto.....	3
1 Toiminta-ajatus	3
2 Tavoitteet.....	3
3 Sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet	5
4 Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat.....	6
5 Toiminnan seuranta ja arviointi	9
6 Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku	9

Johdanto

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain¹ mukaista lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa, jota kunta voi järjestää tai hankkia ja, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Opetushallitus päättää perusopetuslain mukaisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet², joiden mukaan aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää. Tämä toiminta- ja arviointisuunnitelma on tehty näiden asiakirjojen pohjalta tukemaan Porin kaupungin perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttamista.

Palvelun tuottajat laativat lisäksi omat toimintasuunnitelmat tämän toimintasuunnitelman ja Opetushallituksen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden 2011 (Määräykset ja ohjeet 2011:1) sekä perusopetuksen laatukriteerien (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:29) pohjalta. Sivistyslautakunta hyväksyy Porin kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan toiminta- ja arviointisuunnitelman.

1. Toiminta-ajatus

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin ja toimintaa ohjaavat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Lisäksi se rakennetaan jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle. Toiminnalla on kuitenkin sisällöllisesti oma erityisluonteensa, koska se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan.

Toimintakulttuuri edistää lasten ja aikuisten välistä sekä aikuisten keskinäistä dialogia. Osapuolten päivittäistä kohtaamista sävyttää molemminpuolinen kunnioitus ja ystävällisyys. Toimintaa järjestettäessä otetaan huomioon eri kieli- ja kulttuuriryhmien, erityistä tukea tarvitsevien sekä eri-ikäisten lasten tarpeet. Samalla huolehditaan, että kukaan ei joudu muihin huonompaan asemaan esimerkiksi etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, ikänsä, uskontonsa tai vammansa vuoksi. On tärkeää, että jokainen lapsi voi kokea olevansa arvostettu ja hyväksytty. Eri kulttuureihin tutustumalla voidaan monipuolistaa toimintaa, lisätä ymmärrystä ja vähentää ennakkoluuloja sekä rikastuttaa yhdessäoloa. Myös paikalliset erityispiirteet otetaan huomioon toiminnassa. (Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011.)

2. Tavoitteet

Iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja hyvälle kasvulle ja kehitykselle. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia. Tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen.

¹ Perusopetuslaki (628/1998) 8a luku

² Opetushallituksen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011 (Määräykset ja ohjeet 2011:1)

Toiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa sekä ohjata lasta aktiiviseen, terveelliseen ja kestäväan elämäntapaan.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Näiden tehtävien toteuttaminen edellyttää toimivaa yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa. Keskeistä lapsen ja perheen kannalta on, että varhaiskasvatus, esi- ja alkuopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta muodostavat lapsen kasvun ja kehityksen kannalta myös sisällöllisesti johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden, jossa lapsen ja perheen tarpeet huomioidaan. On tärkeää nähdä opetus- ja oppimisprosessien sekä vapaa-ajan toimintojen kasvatuksellinen ja opetuksellinen johdonmukaisuus ja jatkuvuus.

Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Henkilökunnan läsnäololla ja myönteisellä asenteella on suuri merkitys hyvinvoinnin tukemisessa. Jokaisen lapsen tulee tuntea itsensä arvostetuksi ja hyväksytyksi. Lapset oppivat yhdessä toisten kanssa toimiessaan sosiaalisessa kanssakäymisessä tarvittavia valmiuksia. Toiminnassa painotetaan osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia. Iltapäivätoiminta tukee lasten harrastuneisuutta ja antaa lapsille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin vapaa-ajan aktiviteetteihin. Iltapäivätoiminnassa lapsella on mahdollisuus rauhoittumiseen, ulkoiluun ja liikuntaan. Koulun ja iltapäivätoiminnan yhteiset suuntaviivat tukevat ja vahvistavat lapsen hyvinvointia, tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä.

Eettisen kehityksen tukeminen

Toiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Päivittäisessä toiminnassa korostetaan muiden huomioimista, ystävällisyyttä, auttamista sekä keskusteluja lapsille tärkeistä asioista. Toimintakauden alkaessa ryhmiin luodaan yhteiset säännöt, jotka ovat linjassa koulun muiden sääntöjen kanssa.

Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vähitellen vastuuseen: omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista, toisen hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista, oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toiselle, ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista sekä myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestäväan kehitykseen.

Aikuisen esimerkki on erityisen tärkeä tuettaessa lasten eettistä kasvua ja yhdenvertaisuutta. Esimerkki on tärkeä myös ryhmän yhteistoiminnan kannalta ja niiden eettisten kysymysten kannalta, joita lapsi kohtaa arjessaan.

Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalisen tuen antaminen

Toiminta suunnitellaan siten, että se lisää lapsen osallisuutta ja onnistumisen kokemuksia. Henkilökunta kuuntelee lapsia ja antaa lapsille mahdollisuuden osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa on huomioitava, että erityisen tuen tarpeessa olevat sekä

toisenlaisen kulttuurisen taustan omaavat lapset pystyvät osallistumaan toimintaan. Iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan lapsen omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä elintapoja ja arvoja.

Iltapäivätoiminta lisää lasten yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa. Tavoite on, että kaikki lapset saavat kehitystasoaan ja tarpeitaan vastaavaa tukea ja ohjausta. Lapset osallistuvat ikätasonsa mukaisesti yhteisten sääntöjen ja toimintaan liittyvien sopimusten luomiseen ja heidän tulee saada kokea osallisuutta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjintää. Tavoite on havaita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tekijöitä, jotka voivat johtaa syrjäytymiseen ja järjestää lapselle hänen tarvitsemaansa tukea. Tämän takaamiseksi tarvitaan moniammatillista yhteistyötä iltapäivätoiminnan ja kodin sekä muiden tarpeellisten tahojen välillä.

3. Sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet

Lähtökohtana on hyödyntää toiminnassa mukana olevien toimijoiden monipuolista tarjontaa, ammattitaitoa ja kokemusta. Sisältöjen suunnittelussa otetaan huomioon lapsen tarpeet ja omat toiveet, sekä huolehditaan mahdollisuudesta rauhoittua turvallisessa ilmapiirissä koulupäivän jälkeen. Toimintaa järjestettäessä tulee huolehtia tasapainoisesta kokonaisuudesta. Ohjaajilla on vastuu lapsen kasvatuksesta toiminnan yhteisön jäseneksi.

Ryhmäkohtaisiin sisältöihin vaikuttavat myös koulujen ja muiden toimipaikkojen olosuhteet ja tarjonta, ohjaajien omat valmiudet ja vahvuudet ja käytännön mahdollisuudet. Sisällöt tulee suunnitella siten, että toiminta muodostuu lapsen kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi, joka tarjoaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistykseen kokemuksia, esteettisiä kokemuksia ja mahdollisuuden kehittää erilaisia osaamista. (Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011.)

Toiminnan järjestäjät määrittelevät toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt siten, että niissä otetaan huomioon Opetushallituksen antamien perusteiden määräykset, Porin kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan toiminta- ja arviointisuunnitelma, sivistystoimialan aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvät strategiset linjaukset, toiminnassa mukana olevien lasten määrä, toiminnan monipuolisuus sekä mahdollisuus toimintojen eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Toimintasuunnitelmasta ja sen sisällöistä tiedotetaan huoltajille ja heille annetaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöt kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot

- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit.

(Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011.)

4. Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat

Iltapäivätoimintaa järjestetään kaupungin omana toimintana, avustettavana toimintana ja ostopalveluna. Aamupäivätoimintaa järjestetään Herttuan erityiskoulussa kaupungin omana toimintana.

Toimintapaikat ja -tilat

Iltapäivätoimintaa järjestetään joko koulussa tai koulun välittömässä läheisyydessä. Kouluilla iltapäivätoiminnan tilatarve huomioidaan siten, että iltapäivätoiminta menee opetuksen rinnalla muun koulun tiloissa tapahtuvan toiminnan edelle. Tilojen sisustamissuunnittelussa huomioidaan tilojen soveltuminen monipuolisesti opetuksen, kerho- sekä iltapäivätoiminnan käyttöön.

Toiminta-aika

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan koulujen lukuvuoden työpäivinä pääsääntöisesti klo 12–17 lukuun ottamatta viikonloppuun osuvia lukukauden päättymispäiviä. Mikäli ilmenee tarvetta toiminnan aloittamiseen aikaisemmin, neuvotellaan asiasta palveluntuottajan kanssa.

Toimintamaksu

Toiminnasta peritään toimintamaksu³, jonka sivistyslautakunta päättää. Maksu peritään kuukausittain. Maksu voidaan jättää perimättä toimeentuloedellytysten ja huollollisten näkökohtien niin vaatiessa⁴. Jos huoltaja haluaa luopua lapsensa iltapäivätoimintapaikasta, irtisanominen tehdään kirjallisesti edellisen kuukauden aikana sivistystoimialan opetusyksikköön. Alkavalta irtisanotulta kuukaudelta ja sen jälkeisiltä irtisanotuilta kuukausilta ei maksua peritä.

Jos lapsi on sairauden takia poissa koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi on sairauden takia poissa yli 10 päivää kalenterikuukauden aikana, peritään vai puolet maksusta. Sairauspoissaoloista tulee esittää joko lääkärin- tai terveydenhoitajan todistus. Jos lapsi on muusta syystä poissa koko kalenterikuukauden, mutta hänelle pidetään varattuna paikkaa, maksusta vähennetään puolet.

Toiminnasta tiedottaminen

Porin kaupungin sivistystoimialan opetusyksikkö vastaa aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvästä tiedottamisesta, kuten tiedotteiden jakamisesta oppilaiden/lasten huoltajille sekä tiedotusvälineille. Varhaiskasvatuksen yksiköt ja koulut tiedottavat aamu- ja iltapäivätoiminnasta koulutulokkaille. Palvelutuottajat vastaavat yksittäisen ryhmän toimintaan liittyvästä päivittäisestä tiedonkulusta.

Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

³ Perusopetuslaki 48 f §

⁴ Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 25 § 2 mom

Aamu- ja iltapäivätoimintaan voivat hakea 1. ja 2. luokan oppilaat sekä ne luokkien 1–9 oppilaat, joilla on erityisen tuen päätös. Lapsella ei ole subjektiivista oikeutta saada perusopetuslain mukaisia aamu- ja iltapäivätoimintapalveluja.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan hakuaikana hakeneista lapsista sivistystoimialan opetusyksikkö sijoittaa ensin 1.-luokkalaiset oppilaat. Mikäli 1.-luokkalaisten jälkeen jää tilaa, ryhmiin sijoitetaan 2.-luokkalaisia ja 3–9.luokkien erityisen tuen päätöksen omaavia oppilaita. Jos tämän jälkeen jää hakemuksia, voidaan neuvotella palvelun tuottajan kanssa lisäpaikoista, joista Porin kaupunki maksaa palveluntuottajalle sopimuksen mukaisesti. Mikäli paikkoja ei riitä kaikille, suoritetaan arvonta. Arvonnan perusteella em. oppilaat jäävät jonotuslistalle järjestykseen.

Toimintaan voi hakea mukaan myös ilmoittautumisajan jälkeen tai lukuvuoden aikana. Mikäli paikkoja on vapaana, pystytään hakemusten mukaisesti paikkoja täyttämään mutta mikäli paikkoja ei ole vapaana, jää myöhemmin saapuneen hakemuksen perusteella jonotuslistalle. Myös silloin voidaan tarjota paikkaa mahdollisuuksien mukaan jonkin toisen koulun iltapäivätoimintaan.

Sivistystoimialan opetusyksikkö tiedottaa hausta ja siihen liittyvistä käytännöistä. Hakuaika päätetään vuosittain ja se alkaa peruskouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan ensisijaisesti sähköisellä hakemuslomakkeella ja tarvittaessa paperisella lomakkeella. Opetusyksikkö ilmoittaa huoltajille paikan myöntämisestä. Mikäli paikkaa ei oteta vastaan tai siitä luovutaan, huoltajien on ilmoitettava siitä viipymättä kirjallisesti sivistystoimialan opetusyksikköön. Irtisanoutuminen astuu voimaan seuraavan kuukauden alusta.

Toiminnan laajuus ja lapsiryhmän koko

Iltapäivätoimintaa tarjotaan kaikkien Porin kaupungin ala- ja yhtenäiskoulujen sekä Porin Kristillisen koulun, Porin seudun Steiner-koulun ja Björneborgs svenska samskolan oppilaille. Herttuan erityiskoulun oppilaille tarjotaan sekä aamu- että iltapäivätoimintaa. Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä määritellään kaupungin ja palveluntuottajien välisessä sopimuksessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmäkoon tulee olla sellainen, että aamu- ja iltapäivätoiminnalle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavat ryhmäkoon ohella oppilasaines, ohjaajien määrä sekä muut mahdolliset tekijät. Iltapäivätoiminnan ryhmäkoko on 15 lasta yhtä ohjaajaa kohden. Erityisen tuen oppilaiden sijoittelussa tarkastellaan ryhmää kokonaisuutena. Uuden ryhmän perustamisesta neuvotellaan, mikäli lapsia on vähintään seitsemän. Mikäli ryhmässä on lapsia viisi tai vähemmän, voidaan neuvotella työntekijän siirtämisestä toisen koulun iltapäivätoimintaan. Vastaavassa tilanteessa ns. lisäryhmä voidaan lakkauttaa. Mikäli ryhmäkoko on tarpeen alittaa tai ylittää, siitä neuvotellaan palveluntuottajan ja sivistystoimialan opetusyksikön kesken.

Henkilöstön resursointi, henkilöstön rakenne ja ohjaajien kelpoisuus

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia.⁵ Palveluntuottaja järjestää iltapäivätoimintaa omalla henkilökunnallaan.

⁵ Perusopetuslaki 48 e §

Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön kelpoisuusvaatimukset on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (115/2004). palveluntuottaja toimittaa sivistystoimialan opetusyksikköön syksyisin luettelon iltapäivätoimintaan osallistuvasta henkilökunnasta ja selvityksen heidän kelpoisuudestaan, rikostaustatietojen tarkistamisesta sekä sitoutuu ilmoittamaan muutoksista toiminnan aikana. Jokaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmässä on oltava vähintään yksi em. kelpoisuusvaatimukset täyttävä ohjaaja. Ohjaaja on lapselle aikuisen esimerkki, innostaja ja turvallisuuden luoja. Ohjaajan työ edellyttää vastuuntuntoisuutta, yhteistyötaitoja sekä kykyä arvostaa ja kunnioittaa jokaista lasta. Jokaisessa toimintayksikössä (toimintapaikka eli pääsääntöisesti koulu) on nimettynä vastuuohtaja, jonka tehtäviin kuuluu mm. kokonaisvastuu toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta sekä lisäksi hänelle voi kuulua erityisiä vastuutehtäviä.

Ohjaajien rikostaustan selvittäminen

Ohjaajien rikostaustan selvittämisessä noudatetaan lakia Lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002 ja 1138/2003). Palveluntuottajat vastaavat iltapäivätoiminnan ohjaajien rikostaustan selvittämisestä.

Ohjaajien perehdyttäminen ja täydennyskouluttaminen

Palveluntuottajat vastaavat aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien perehdyttämisestä sekä lisäkoulutuksesta tarvittaessa. Työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa, tulee ohjaajien ammatillista osaamista tarvittaessa vahvistaa perehdytyksen ja täydennyskoulutuksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

Välipalan järjestäminen

Iltapäivätoiminnassa mukana oleville lapsille tarjotaan joka päivä välipala. Välipalat suunnitellaan monipuolisiksi ja vaihteleviksi sekä sellaisiksi, että ne noudattavat kansallisia ravitsemussuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Välipalan nauttimiseen liittyy myös kasvatuksellinen ohjaus, jolloin lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriarvotmiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Kulkemisen ja kuljetusten järjestäminen

Aamu- ja iltapäivätoimintaan ei järjestetä erillisiä kuljetuksia.

Tulkkipalvelun käyttö

Yhteistyössä koulun kanssa järjestettyihin huoltaja-/yhteistyötapaamisiin järjestetään tarvittaessa tulkkipalvelu koulun kautta. Muussa tapauksessa iltapäivätoiminnan palveluntuottaja järjestää tarvitsemansa tulkkipalvelun.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimipaikoissa on oltava päivitetty turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan käyttää toimipaikassa, kuten koulussa, jo olevaa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa. Mikäli aamu- ja iltapäivätoiminnassa käytetään toimipaikan turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa, palveluntuottaja vastaa yhteistyössä toimipaikan johtajan kanssa sen mahdollisesta

tarkentamisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan soveltuvaksi. Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Pelastussuunnitelmasta tiedotetaan vuosittain henkilöstölle. Palvelutuottajat vastaavat siitä, että toimintaan osallistuvien lasten kanssa käydään tarvittavat turvallisuus- ja pelastautumisharjoitukset.

Koulun turvallisuussuunnitelmaan sisältyy myös suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi, jota sovelletaan myös aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Vakuutusasiat

Porin kaupunki on vakuuttanut kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat lapset tapaturmien varalta vakuutusyhtiön ehtojen mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa mukana olevien lasten tapaturmien hoito on lasten huoltajille maksuton. Käytäntö on yhtenäinen koulutapaturmien hoidon kanssa. Yksityiset koulut vakuuttavat itse iltapäivätoiminnassaan mukana olevat lapset tapaturmien varalta.

Taloussuunnitelma

Palvelutuottaja vastaa aamu- ja iltapäivätoiminnan taloussuunnitelmasta sivistystoimialan opetusyksikön kanssa tehdyn palvelusopimuksen mukaisesti.

5. Toiminnan seuranta ja arviointi

Kunnan tulee arvioida antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.⁶

Toiminnan sisäinen arviointi

Palvelutuottajat osallistuvat valtakunnallisiin ja Porin kaupungin sivistystoimialan opetusyksikön **toteuttamiin** arviointeihin. Arviointikyselyiden tulokset julkistetaan ja niiden pohjalta kehitetään toimintaa. Lisäksi palvelutuottajat arvioivat omaa toimintaansa. Opetusyksikkö arvioi aamu- ja iltapäivätoimintaa eri tahoilta ja eri menetelmin kerätyn arviointitiedon avulla. Toimintaa arvioidaan jatkuvasti myös palvelutuottajien ja opetusyksikön yhteisessä ohjantaryhmässä. Arvioinnin pohjalta suunnitellaan ja kehitetään toimintaa.

6. Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku

Yhteistyö kotien kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. (Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011). Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä sivistystoimialan opetusyksikön ja toiminnasta vastaavan toteuttajan tulee olla yhteistyössä myös huoltajien kanssa. Erityisen tärkeää säännöllinen yhteydenpito on yksittäisten ryhmien ohjaajien ja ryhmissä olevien lasten huoltajien välillä. Toiminta-ajan alettua aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelutuottajat järjestävät huoltajille mahdollisuuden tutustua aamu- ja

⁶ Perusopetuslaki 48 c §

iltapäivätoimintaan. Huoltajille tiedotetaan toimintasuunnitelmasta sekä annetaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Huoltajille jaetaan ohjaajien ja koordinaattorin ajan tasalla olevat yhteystiedot ja tiedot siitä, miten ja milloin käytännön yhteydenpito parhaiten onnistuu.

Kodin, koulun ja toiminnan toteuttajan välisen yhteistyön on tarkoitus jäsentyä luontevaksi osaksi aamu- ja iltapäivätoimintaa. Huoltajien kanssa sovitaan, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Iltapäivätoiminnan ohjaajat voivat osallistua oppimissuunnitelman tai HOJKS:n laadintaan ja muihin lasta koskeviin keskusteluihin huoltajan luvalla. (Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011).

Jos lapsi jää pidemmäksi ajaksi tai kokonaan pois toiminnasta, huoltajien on ilmoitettava asiasta ohjaajalle ja sivistystoimialan opetusyksikköön. Katso myös kohta Toimintamaksu (s. 4).

Yhteistyö koulun sekä luokan- ja erityisopettajien kanssa

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Yhteistyö koulun ja oppilashuollon henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin koulun lukuvuoden suunnittelukokoukseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajille tiedotetaan koulun työsuunnitelman sisällöistä, jotta mm. koulun tulevan lukuvuoden teemat, tapahtumat ja juhlat voidaan soveltuvin osin ottaa huomioon myös aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon. Koulun kerhotoimintaan osallistuminen voi myös olla osa lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Oppimissuunnitelma ja henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) voivat tarvittaessa sisältää kuvaukset oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan. Niissä voidaan kuvata, miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä ja koulunkäyntiä, jolloin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajan tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

Lasta koskevien salassa pidettävien henkilötietojen luovuttamiseen liittyvä menettely

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajia sitoo vaitiolovelvollisuus. Palvelutuottajien tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ei saa sivullisille ilmaista lasta tai hänen huoltajaansa koskevia salassa pidettäviä tietoja tai luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja. Tietojen ilmaiseminen tai luovuttaminen on mahdollista vain huoltajan yksilöidyn suostumuksen perusteella.⁷ Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa.

Moniammatillinen oppilashuoltotyö

Aamu- ja iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan neuvotteluihin huoltajien luvalla.

Toiminnan vastuut järjestäjän ja toteuttajien kesken

Porin aamu- ja iltapäivätoiminnan edellytyksistä, puitteista ja kokonaissuunnittelusta vastaa Porin sivistystoimialan opetusyksikkö. Toiminnan sisällöstä ja toteuttamisesta vastaavat aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttajat eli palveluntuottajat. Opetusyksikkö edellyttää, että aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttajalla

on käytössään työnjohto ja riittävä määrä ammattitaitoisia ja toimintaan soveltuvia ohjaajia, jotka vastaavat oman lapsiryhmänsä perusopetuslain aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden sekä näiden pohjalta

⁷ Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)

laaditun Porin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaisesti toiminnasta ja turvallisuudesta.

Porin sivistystoimialan opetusyksikkö voi toteuttaa aamu- ja iltapäivätoimintaa oman henkilöstönsä avulla niissä toimipaikoissa, joissa se on tarkoituksenmukaista. Opetusyksikkö voi myös käyttää omaa henkilöstöään toiminnan toteuttajan kanssa yhdessä.

Porin sivistystoimialan opetusyksikkö vastaa aamu- ja iltapäivätoiminnan:

- kokonaishankinnasta ja kokonaisuuden jatkuvasta arvioinnista
- kokonaisuuden kehittämissuunnittelusta yhdessä toteuttajan ja muiden yhteistyökumppanien kanssa
- aamu- ja iltapäivätoimintaan hakemisen periaatteista ja oppilaan ottamisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan
- tilojen luovuttamisesta toimintaan ja niiden soveltuvuudesta yhdessä tilapalvelun kanssa silloin, kun ei käytetä palveluntuottajien omia tiloja
- tilojen siivouksesta silloin, kun ei käytetä palveluntuottajien omia tiloja
- välipalan tarjoamisesta palveluliikelaituksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti
- lasten tapaturmien hoitokuluista
- tarvittavien tiedotteiden jakamisesta oppilaiden huoltajille ja tiedotusvälineisiin
- käytännön toiminnan vaatimasta yhteydenpidosta toiminnan toteuttajaan ja ohjaajiin
- oppilaiden huoltajien kuukausittaisesta laskuttamisesta
- yhteydenpidosta valtion elimiin ja avustuksen hakemisesta kunnalle
- toteuttajan kanssa tehtävän sopimuksen mukaisesta korvauksesta toteuttajalle
- osallistujien läsnäolon seurantaan tarkoitetun tietojärjestelmän ja siihen liittyvien välineiden hankinnasta, ylläpidosta ja koulutuksesta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttaja / palveluntuottaja vastaa:

- koko toiminnan tavoitteellisesta johtamisesta ja yhteydenpidosta osaltaan sivistystoimeen ja muihin yhteistyökumppaneihin (koordinaattori tai työnjohto)
- ryhmien toiminnan sisällöstä, arvioinnista ja kehittämisestä valtion ohjeistuksen, tämän toiminta ja arviointisuunnitelman, aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan hankintasopimuksen ja oman toimintasuunnitelmansa pohjalta
- ryhmien toiminnan kehittämisen vaatimasta yhteydenpidosta esimerkiksi liikuntaharrastusten osalta vapaa-aikatoimeen ja taideharrastusten osalta kaupungin kulttuuripalvelujen tuottajiin
- käytännön toiminnan ja yhteissuunnittelun vaatimasta yhteydenpidosta rehtoriin ja opettajiin koulun tasolla
- ryhmien toiminnassa mukana olevien lasten turvallisuudesta ja valvonnasta toiminnan aikana
- Huolehtii, että osallistujalistan tiedot vastaavat toiminnassa mukana olevien lasten tietoja ja tarvittaessa ilmoittaa poikkeavista tiedoista sivistystoimialan opetusyksikköön.
- ohjaajien rekrytoinnista ja ammattitaidosta, jatkokoulutuksesta ja soveltuvuudesta tehtävään
- ohjaajien rikostaustan selvittämisestä
- ohjaajien palkkauksesta ja kaikkeen siihen liittyvästä sekä ohjaajien sijaisista
- välipalan tarjoilemisesta ja siihen liittyvistä toimista palveluliikelaitoksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti
- sitoutuu käyttämään osallistujien läsnäoloon tarkoitettua järjestelmää ja laitteita

Yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi aamu- ja ilta-päivätoiminnassa

Lapset ovat kuluttajansuojalaissa erityisasemassa. Lapsiin kohdistuvaa markkinointia arvioidaan keskimääräistä tiukemmin, koska lapset ovat aikuisia alttiimpia markkinoinnin vaikutuksille. Mainos, jonka aikuinen tunnistaa helposti mainokseksi, ei välttämättä ole selvä asia lapselle.

Lasten vanhemmilla on ensisijainen oikeus päättää siitä, millaiseen kaupalliseen yhteistyöhön heidän lapsensa saavat osallistua tai millaista kaupallista aineistoa heidän lapsilleen saa jakaa. Vanhemmat vastaavat lapsen kasvatuksesta ja perheen kulutuspäätöksistä. Koska markkinointiviestinnällä pyritään vaikuttamaan lasten kulutustottumuksiin, on tärkeää, että vanhemmat voivat vaikuttaa siihen, millaisen markkinoinnin kanssa lapsi joutuu tekemisiin. Sponsorointi ja muu markkinointi ei saa rohkaista lapsia painostamaan vanhempiaan ostamaan sponsorin tai muun markkinoinnin harjoittajan tuotteita.

Markkinoinnin täytyy olla tunnistettavissa markkinoinniksi. Lapsella on oikeus saada tietää, koska häneen yritetään vaikuttaa kaupallisesti, millä tavalla, kenen toimesta ja minkä vuoksi. Peitelty mainonta ei ole sallittua.